

ארץ-ישראל תיכבש מאליה

הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַתָּה שׁוֹכֵב עָלֶיהָ לְךָ אֶתְנַנָּה וּלְזֶרַעְךָ (בראשית כה, יג)

כשיצא יעקב מבאר-שבע בדרכו לחרן, לן בלילה בהר-המוריה. שם התגלה אליו הקב"ה ואמר לו¹: "הארץ אשר אתה שוכב עליה, לך אתננה ולזרעך". על כך מביא רש"י את פירוש הגמרא²: "קיפל הקב"ה את כל ארץ-ישראל תחתיו, רמז לו שתהא נוחה ליכבש לבניו".

גם לאברהם אבינו נאמר דבר דומה. הקב"ה ציווה את אברהם³: "קום התהלך בארץ לארכה ולרחבה, כי לך אתננה". על כך אומרת הגמרא⁴, שמטרת הציווי הייתה "כדי שיהא נוח לכבוש לפני בניו". בזה שאברהם אבינו התהלך בארץ, הוא קבע את שליטתו עליה, ועשה את כיבוש הארץ נוח יותר לבניו.

קל ונוח

אולם יש הבדל בין אברהם ליעקב: בעוד שמאברהם נדרשה פעולה ממשית – "קום התהלך בארץ" – שבאמצעותה נעשה כיבוש הארץ נוח יותר לבניו, הרי אצל יעקב לא נדרשה שום פעולה – הוא רק שכב על הארץ, והקב"ה קיפל את כל ארץ ישראל תחתיו.

בכך הוסיף הקב"ה רמז ליעקב אבינו, שלא זו בלבד שארץ-ישראל תהיה נוחה להיכבש לבניו, כפי שכבר נרמז לאברהם אבינו, אלא שהדבר יהיה קל כל-כך, כמו שכיבה על הארץ. בני-ישראל לא יידרשו לשום פעולה, שכן ארץ-ישראל תינתן מאליה לידיהם.

(1) פרשתנו כה, יג.

(2) חולין צא, ב.

(3) בראשית יג, יז.

(4) בבא בתרא קא, ו (כדעת רבנו).

אילו זכו

בכך נתן הקב"ה כוח לעם-ישראל, לכבוש את ארץ-ישראל אפילו בלי מלחמה. הקב"ה קבע בתוך המציאות של העולם את ההכרה בבעלותם של יהודים על ארץ ישראל, עד שגם אומות-העולם עצמן מודות שארץ-ישראל לגבולותיה היא נחלת עולם לעם-ישראל מאת הקב"ה.

כוח זה היה יכול לבוא לידי ביטוי כבר בכיבוש יהושע. אילו זכו, היו בני ישראל כובשים בדרך זו את ארץ-ישראל, כפי שאמר להם הקב"ה⁵: "בואו ורשו את הארץ", ועל כך מפרש רש"י: "אין מערער בדבר ואינכם צריכים למלחמה". רק לאחר שחטאו בחטא המרגלים ניטלה מהם זכות זו והם נזקקו להילחם על הארץ.

בלי מלחמות

אולם בזמן הגאולה אכן כך יהיה, וארץ-ישראל כולה תימסר לרשות ישראל בלי שום צורך במלחמה ובהתדיינות, ואפילו לא במאמץ קל, כמו ההתהלכות בארץ שנדרשה מאברהם אבינו. ארץ-ישראל תינתן לעם-ישראל מעצמה, כשם שהקב"ה קיפל את כל הארץ תחת יעקב אבינו.

ועוד לפני הגאולה, כאשר יהודים עומדים בתוקף הראוי על זכותם האלוקית על ארץ-ישראל, ואומרים לגויים בדברים היוצאים מן הלב ומתוך אמת פנימית עמוקה, שזוהי נחלה שניתנה להם מאת בורא העולם, יתבטלו כל הטענות של הגויים וארץ-ישראל תישאר שלמה ברשות עם-ישראל, ומזה תהיה הכניסה אל הגאולה האמיתית והשלמה על-ידי משיח-צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(לקוטי שיחות כרך כ, עמ' 129)

(5) דברים א.ח. וברש"י שם.